

Med i Medier

Berättelsens kraft

**Dialogseminarium om bilden av
personer med funktionshinder i medier**

24 november 2006

Med i Medier – Digitala berättelser

Kontaktperson: Mia Ahlgren, projektledare. www.hso.se

UR Rum för berättande

Kontaktperson: Eddie Westbroek, redaktör. www.ur.se/rfb

**HANDIKAPP-
FÖRBUNDEN**

Rum för **Berättande**

Innehåll

Berättelsens kraft	3
Sammanfattning	3
Hur går vi vidare?	3
Bakgrund	5
En dialog kring berättelser och berättande	5
Dialogseminariet, dokumentation	6
Välkommen	6
Jonas Franksson intervjuar Annika Lantz	6
Presentation – en mini-workshop	6
Digitala berättelser av personer med funktionshinder	8
”Ett samarbete som ger ringar på vattnet”	8
Filmvisning och gruppdiskussioner	9
Diskussion	13
Vem ska berätta? Proffs eller amatörer?	13
Berättelser med ett annat perspektiv	
– vad är skillnaden?.....	13
Kommentarer om funktionshinder och	
medieaccess	14
Forskarnas reflektioner efter seminariet	15
Thomas Koppfeldt:	15
Kristina Szönyi:	17
Karin Berglund och Maria Dahlin:	18
Kommentar från Mia Ahlgren, Med i Medier:	21
Bilagor	22
Deltagarförteckning	22
Presentation av de deltagande forskarna	23
Projektet Med i Medier – en presentation	25
Vad är Rum för Berättande?	26
Workshop i digitalt berättande	27
Länkar Medier och funktionshinder	28
Innehållsanalyser om funktionshinder och media	28
Inspiration från andra länder	28
Berättarreferenser	30

Berättelsens kraft

Sammanfattning

Under en eftermiddag hösten 2006 samlades på Utbildningsradion en grupp personer från UR och utifrån, forskare och praktiker, personer med funktionshinder och utan. Mötet var upplagt som ett dialogseminarium med rubriken Berättelsens kraft.

Under dagen presenterade arrangörerna Handikappförbunden (projektet Med i medier) och Utbildningsradion (Rum för Berättande) sitt arbete. De visade några filmer som producerats i deras workshopar för Digitala Berättelser. Filmerna hade producerats av personer med funktionshinder. Dagen syftade till att skapa dialog och reflektioner kring hur mediebilderna av personer med funktionshinder kan förändras.

- Amatörernas berättelser skiljer sig på flera sätt från de professionella berättarnas. Personer med funktionshinder skildrar inifrån sig själva, och då blir det andra, nya perspektiv som betonas. Offerbilden vänds mot bilder av personer fulla av kraft, som själva inte fokuserar på sina hinder.
- På Internet äger alla möjligheten att producera och distribuera sina egna berättelser. De har alltså tillgång till medierna. Frågan är vad den här utvecklingen betyder för professionella medieföretag? När alla kan producera film – vad ska filmarna då göra? Kanske göra som modeindustrin, som tagit upp gatans mode och integrerat i sitt eget skapande?
- Digitala Berättelser som metod är en enkel och tillgänglig metod, som ändå ger starka resultat. Men varför är det svårt för professionella berättare att ta till sig budskapet i dessa amatörfilmer?
- När individer och grupper som får berätta på sitt sätt, och vara med och skapa sin identitet och självbild, påverkas individernas självkänsla och gruppens synlighet.

Hur går vi vidare?

Några punkter att gå vidare med skissades under seminariet:

- UR/SVT uppmanade Handikappförbunden att arbeta vidare med frågorna och därmed underlätta för programföretagen att kunna använda sig av filmerna och på det sättet förändra bilden av människor med funktionsnedsättning.

- SVT/UR ska initiera intern gemensam diskussion där det är viktigt att blanda olika parter och forskare
- Forskarna som deltog i seminariet har givit förslag till områden som är möjliga för samarbete: metodutveckling kring berättande är ett sådant område
- Det behövs fördjupad diskussion även inom det politiska området och medieområdet med Handikappförbunden
- Under 2007 kommer Rum för berättande och Med i Medier att planera och genomföra en konferens på temat Medier och funktionshinder. Konferensens workshopar riktar sig till olika yrkesgrupper inom mediebranschen.

Bakgrund

Syftet med dialogseminariet på UR den 24 november 2006 var att fördjupa en diskussion inom UR och Handikappförbunden kring hur personer med funktionshinder skildras i medier, och hur den bilden kan utvecklas och förändras. Seminariet var en del av det gemensamma samarbetet mellan UR:s Rum för berättande och Handikappförbundets projekt Med i Medier. Dagen syftade till en bred dialog där olika perspektiv skulle möta och berika varandra.

Bilden av personer med funktionshinder så som de skildras av andra kontrasterades under seminariet mot berättelser som producerats av funktionshindrade. Under seminariet visades sex filmer som producerats vid workshops i projektet Med i Medier/Digitala berättelser och UR:s Rum för Berättande.

En dialog kring berättelser och berättande

"Berättelsens kraft" är navet i projektet Rum för berättande. Med i Medier är ett utvecklingsprojekt som syftar till att belysa, analysera och förändra mediebilderna av personer med funktionshinder. I ett samarbete mellan projekten har närmare 50 personer med funktionshinder deltagit i workshops och skapat korta personliga filmberättelser.

Seminariet belyste berättelser och berättande mot ett teoretiskt perspektiv. I dialogen kring berättelserna deltog medarbetare från Utbildningsradion, Sveriges Television och Sveriges Radio, forskare inom olika områden, personer från handikappförbund, personer med och utan funktionshinder. Seminariets mål var också att fungera som en aptitretare för fördjupning, och att stimulera till konkreta idéer till fortsatt samarbete mellan seminariedeltagare kring berättelser och bilden av personer med funktionshinder i medier. Den här dokumentationen är tänkt som ett arbetsdokument för fortsatt arbete i projektet.

Seminariet avsåg att

- Skapa nyfikenhet på andras perspektiv
- Skapa förutsättningar för nya bilder av funktionshindrade i medierna
- Skapa en praktisk grund för fler kontakter och förnyade samarbeten mellan programföretag och forskning

Exempel på frågor som behandlades under seminariet

- Berättandet i aktuell forskning – hur ser teoriutvecklingen ut i olika discipliner?
- Mediebilderna av funktionshindrade
- Berättarens perspektiv och självbilderna

En kort presentation av projektet Med i Medier och URs Rum för berättande finns i bilagorna. Där finns också länkar till hemsidorna till Med i Medier, UR och Handikappförbunden.

Dialogseminariet, dokumentation

Inledning

Välkommen

Christina Björk, URs VD, hälsade under lunchen – som UR bjöd på – välkommen till Utbildningsradion och seminariet.

Handikappförbundens generalsekreterare **Örjan Brinkman** sade också några inledande ord om sina förväntningar på eftermiddagen, som han hoppades skulle kunna leda till nya kontakter och nya eller fördjupade samarbeten.

Jonas Franksson intervjuar Annika Lantz

Jonas Franksson, debattör och filmare, tidigare programledare i SVT för CP-magasinet, introducerade seminariets tema med en personlig berättelse om hur han själv som liten påverkats av en film som bland annat skildrade en flicka med funktionshinder: filmen Rännstensungar. Filmen förändrade hans syn på sig själv och hans attityd till hur han ville organisera sitt liv med sitt funktionshinder.

Sedan diskuterade Jonas bilden av personer med funktionshinder i medier, utifrån den position han idag har som verksam journalist. Han anser bland annat att personer med funktionshinder ofta skildras på ett alltför intimt, snarast kladdigt sätt. Som en illustration till detta visade han sin egen intervju med Annika Lantz, programledare. I det korta inslaget intervjuar Jonas Annika på det sätt som han upplever att funktionshindrade ofta skildras.
– Hur går det Annika? Hur känns det? Kan du visa hur du gör när du använder din mikrovågsugn? Aha ... Vad du är duktig!

Jonas inledning satte temat och stämningen för dialogen. Sedan var det dags för deltagarna att presentera sig för varandra.

Presentation – en mini-workshop

Idén med seminariet var att låta många olika slags expertperspektiv brytas i en dialog om berättande och berättelser av personer med funktionshinder. Här fanns deltagare från UR och Sveriges Television, från Handikappförbunden och från intresseorganisationer, samt forskare från olika discipliner och högskolor.

Därför var det viktigt med en lite utförligare presentationsrunda.

Till seminariet hade fyra forskare bjudits in för att bidra med sina perspektiv på berättelser och berättande. De representerar olika discipliner och infallsvinklar. Vid presentationen fick varje forskare säga något om sin bakgrund och anknyta till seminariets tema.

Därefter fick deltagarna presentera sig för varandra genom berättelser. I en mini-workshop demonstrerade **Eddie Westbroek**, UR, hur en workshop med Digitala berättelser kan inledas.

Syftet med den här formen av presentation var flerfaldig:

- Att ge ett smakprov på en workshop i Digitala berättelser
- Att skapa en god stämning, skratt och nyfikenhet
- Att på ett konkret sätt känna på vad det betyder att berätta om sig själv (självbild/den andres bild)

Deltagarna fick temat "ett barndomsminne" för sin presentation. Uppgiften var att snabbt – man får bara ett par minuter på sig – teckna ner en bild av detta minne, och att sedan berätta om det för de andra i gruppen.

Eddie visade sedan två filmer med anknytning till temat, och berättade ytterligare om hur arbetet med två dagars workshops för Digitala berättelser läggs upp.

Diskussionen handlade om vad som händer när man berättar om sig själv för en eller flera andra personer.

I bilaga finns information och handledning i digitalt berättande, ett material från UR Rum för berättande.

Digitala berättelser av personer med funktionshinder

”Ett samarbete som ger ringar på vattnet”

Mia Ahlgren, projektledare för Med i Medier, gav en kort introduktion till projektet och till de digitala berättelserna vi nu skulle få se.

– Projektet Med i Medier arbetar för att få fler och bättre, mindre stereotypa, skildringar av personer med funktionshinder i medier. Syftet är förstas att ändra attityder till personer med funktionshinder. Vi arbetar för att förändra bilden så att den inte beskriver personer som är utanför, kostar pengar och inte kan klara sig, utan i större utsträckning visar personer som är föräldrar och kollegor. Då tror vi att arbetsgivare kan våga anställa fler personer med funktionshinder och utanförskap kan överbryggas. Det är ganska självklara resonemang när vi talar om gender och i viss mån etnicitet, men inte när det gäller funktionshinder.

– Det här är ett långsiktigt utvecklingsarbete där vi samarbetar med större medieföretag, men också med universitet och högskolor.

– Vi måste också arbeta med oss själva inom handikapprörelsen. Om vi ska få fler och bättre skildringar i medierna måste det finnas personer som är beredda att medverka aktivt. Framför allt måste vi fundera över vilken bild vi sprider om oss själva. Allt vi gör i projektet Med i Medier vill vi göra tillsammans med mediebranschen. Därför är samarbetet med UR inom ramen för Rum för berättande ett klockrent gemensamt utvecklingsarbete.

Viktigt att göra – inte bara prata

– En sak har vi redan lärt oss i projektet. Det är att det viktigaste är att komma igång att göra något, istället för att bara prata. Samarbetet mellan oss och Eddie på UR bestämdes på en och en halv timme. Vi träffades och bestämde: ”Vi gör en workshop!” Snart hade vi sex färdiga filmer. Nu bara rullar det på.

– Projektet Med i Medier har initierat åtta workshopar, där deltagarna har skapat närmare femtio filmer, och det är fler på gång. Vi har letat deltagare på två sätt – dels genom våra medlemsförbunds tidningar och kanaler, dels via lokala nätverk inom handikapprörelsen. Vi har strävat efter att nå ut till medlemmar och inte bara nå personer som är anställda på handikapporganisationer.

Fria berättelser

– Vi har försökt få deltagare att känna sig fria i sitt berättande. Trots att det är vi som intresseorganisation som bjuder in till workshop, behöver berättandet inte handla om handikappolitik. För att minska vår styrning av innehållet i berättelserna och för att få stor spridning har vi anlitat olika workshopledare. Vi kallar oss ibland mäklare och hoppas på att varje workshop ska ge ringar på vattnet, och nya workshopar.

– När vi introducerar Digitalt berättande brukar vi ofta starta med frasen ”Alla har en historia att berätta”. Det finns också en egen berättelse kring varje workshop, och att vad som händer varje deltagare i en workshop är en historia

för sig själv. En kvinna som aldrig tidigare använt dator anmälde sig efter workshopen till en dokumentärfilmkurs. En annan kvinna gick ut och åt med en väninna direkt efter workshopen – och bjöd in även servitören på restaurangen att titta på filmen... osv. Men de historierna får ni inte höra idag. För nu är det dags att se på film!

Filmvisning och gruppdiskussioner¹

Så visades sex korta filmer som alla producerats i projektets workshopar. När alla sett alla filmerna, diskuterade deltagarna gruppvis en av dem. Grupperna hade satts samman för att vara så heterogena som möjligt – bereda plats för så många olika perspektiv som möjligt.

Som input till dialogen fick grupperna frågor som de kunde använda som utgångspunkt i diskussionen om identitet, självbild och den andres bild.

- De självbilder som filmerna innehåller – kan man reflektera dem mot bilden i medier och sina egna erfarenheter av berättelser?
- I grupperna finns personer med olika perspektiv – vad händer när ni jämför era olika infallsvinklar kring temat berättelsens kraft?
- Får du några idéer av filmens innehåll, perspektiv eller berättarteknik?
- Var det något som förvånade dig? något som slår dig som intressant eller tankeväckande?
- Kan du koppla det som du har sett till din egen erfarenhet? (t ex när ni nyss presenterade er i bild...)
- Kan era olika perspektiv bidra till att öka kunskapen om hur personer med funktionshinder skildras i medier?

Filmerna – tillsammans med de övriga som producerats i Digitala berättelser – finns att ladda ner från www.ur.se/rfb/0015.php. I bilaga finns också en länklista med bland annat inspiration från andra länder.

Film: Min assistent av Jacob Ceder

En tio år gammal upplevelse ger fortfarande rysningar i hela kroppen. Berättelsen handlar om killen som inte fick duscha med de andra killarna i gymnastiken – för det tyckte inte assistenten. Gruppens diskussion kretsade kring några olika teman.

- Det blir inte sentimentalt när man berättar om sig själv. Berättelsen ger perspektiv som inte kunde åstadkommit av någon som skulle skildrat detta utifrån
- Filmen belyser demokrati frågor: problemet med marginalisering, men också öppningen mot demokrati i medierna

¹ För dokumentationen av det här avsnittet har jag varit beroende av det material som gruppmedlemmarna lämnat in efter sin diskussion. Det är därför det finns olika mycket material från diskussionerna i smågrupper här i dokumentationen. Det betyder alltså inte att några grupper har suttit tysta, alldeles tvärtom! Det var livliga diskussioner i alla grupperna, och snarast ville deltagarna haft ytterligare tid att prata om sina reflektioner utifrån filmerna. /KS

- Berättaren skildrar en maktproblematik, berättat av den som blivit utsatt för förnedring. Vi vet inte om han är ironisk eller naiv. Han ger snarast ett ironiskt intryck, han har självdistans. Det är ett starkt budskap i den här filmen. Att man själv fick tolka hur den ska läsas stärkte berättelsen.
- Barndomshändelser färgar hela livet. Berättaren bar fortfarande på den här händelsen. Minnena finns kvar.
- Den här korta historien berör. Slutet var starkt. Filmen förmedlar en stark känsla av utsatthet.
- Vems behov är överordnade – individens behov eller servicens struktur? Filmen visar en person, assistenten, som inte ens tycks vilja se konflikten.
- Jag funderar på assistentens perspektiv. Det hade varit intressant i den här filmen att få se hur den här rysningstanten såg på sitt jobb. Det hade faktiskt varit lika intressant. Hon kanske inte såg att hon kränkte honom.
- Man tänker sig kanske att man ska bemöta vissa grupper på speciella sätt. Men det finns inget recept. Det viktiga är att du bemöter andra som du själv vill bli bemött.

”Nya krafter skapar idag. Och de skiter i dramaturgi”

- Det är en spännande rörelse på gång inom media. Människor tar makten och berättar själva. Vi som jobbar i medier, vi har fortfarande makten. Men folk tar makten mer och mer. Se på YouTube. Där finns krafter som skapar. De skiter i dramaturgi. Det är demokratiskt, det är empowerment. Samtidigt säger ungefär 70 procent av svenska folket att media är deras källa till kunskap. Men jag tror media används på olika sätt. Vi talar idag om att berätta andra berättelser, anlägga andra perspektiv. Media möjliggör så mycket, men jag tror att medierna kan verka segregerande.
- Men människor tar makt på sätt som man inte hade trott. Unga människor tar makten. Man vet inte vart det tar vägen. Det är spännande! Som organisation bör man utnyttja det här.
- Hur var det tidigare i tv och radio? Vi kan inte längre samla en hel nation framför ETT program. Nu går vi tillbaka till kommunikation i smågrupper.
- I framtiden blir det bara idrott och schlager som blir direktsänt.

”Är det bara A-barn som får finnas?”

- Detta i berättelsen att vissa personer inte ska synas kan vi koppla till historiska och sociala perspektiv. Det är klassiskt att vilja marginalisera genom att bestämma definitioner för människor. Foucault skriver om mentalsjukdomar, och beskriver hur man med tiden snävat in utrymmet för mentalsjuka med etiketter, som då blir ett hinder för dem. Under upplysningstiden hyllade man det upplysta idealet och började se ner på byfånarna. Under industrialismen gällde effektivitet, då klassificerades man utifrån kapacitet. Man talade om A-barn och det fanns ett rasbiologiskt tänkande, tänk på alla som steriliserades.

- På det sättet är det hoppfullt ändå! Någon gång i framtiden kommer de att se på oss som korkade. Det finns en utveckling, om vi tittar bakåt. De värderingar som finns idag försvinner eller förändras.
- Jag håller inte med. Inom vården ökar antalet aborter pga ”lätta” funktionshinder, enligt vad barnmorskor berättar. Tidigare i historien har vi valt bort människor, och det görs även idag. Kring fosterdiagnostiken borde vi stanna upp och fråga ”Vad luktar det här”?

Film: Fritt fram av Rebecca Roos

Rebecca funderar på varför just hon kommer in på alla de trevliga pubarna. Hon har ju inte fyllt arton. Den skildrar en ung kvinna som ska ut och festa. Hon är rullstolsburen och under arton år. Trots det kommer hon in på alla krogar.

- Alla i gruppen imponerades av berättelsen och dess utformning. Filmen slutar med en öppen fråga – var det här bra eller inte? Berättaren lämnar över till betraktaren att fundera över det. Det som varit positivt ändras i slutet till något negativt. Det är bra att filmen slutar med en öppen fråga. Man får bestämma själv och börjar fundera. Förhoppningsvis ser man diskrimineringen och att det är en struktur.

- Det handlar om omvänd diskriminering. Berättaren blir särbehandlad. Personen i filmen är inte 18 år, men kommer in på pubarna. Vitsen med den här berättelsen är att bara hon själv kan berätta det. Om en journalist hade berättat det skulle det vara en annan berättelse.

Hur ska vi kunna berätta det här?

- Hur ska vi inom programbolagen kunna presentera de här filmerna i en tablå? Hur kan detta rymmas inom våra ekonomiska ramar? Vi har ju ekonomisk redovisningsskyldighet. Vi måste försöka förflytta oss åt det här hållet, men då måste vi ha hjälp av Handikappförbunden. Ni måste arbeta med påverkan för att vi ska kunna arbeta med det här.

- Problemet för oss på tv är vi ska göra program för alla – hela svenska folket. I våra föreskrifter räknas därefter ändå alla möjliga särgrupper upp. Så människor med funktionshinder särbehandlas från början. Ett program i tv, Argument, har särskilt i uppdrag att arbeta med mångfald på alla sätt. Redaktionen ska tänka på att ha blandad publik med representanter från alla läger – men den redaktionen får väldigt mycket extra stöd. Kanske kan vi inte kräva att vanliga nyhetsjournalister ska hinna med att skaffa nya kontakter, de måste arbeta så snabbt.

- Det handlar om vilka som får komma till tals. Nu delas man in i normal eller onormal – de här berättelserna är inte mainstream. Inom forskningen säger vi att det finns dels stora övergripande berättelser, dels små lokala som är mycket viktiga. De här filmerna tillhör de små lokala viktiga berättelserna.

Jag börjar fundera på vad tabun och attityder består av. Hur bryter man normen och hur förhåller vi oss till vårt uppdrag i programföretagen?

Förslag på hur filmen kan användas:

– Det behöver inte vara så komplicerat, man kan visa filmen på personaldagar, i skolan i undervisningssyfte, försöka få in den i pedagogiken, för politiker. Den är särskilt bra för skolan, eftersom den är kort.

Resultat av diskussionen:

uppmaning från UR/SVT till Handikappförbunden att arbeta vidare med frågorna och därmed underlätta för programföretagen att kunna använda sig av filmerna och på det sättet förändra bilden av människor med funktionsnedsättning.

SVT/UR ska initiera intern gemensam diskussion där det är viktigt att blanda olika parter och forskare
det behövs fördjupad diskussion med Handikappförbunden, även inom det politiska området och medieområdet.

Film: Frilans av Herman Grafström

Ett möte får Herman att fundera över vad man ska värdera. Arbete, pengar, trygghet eller frihet?

– Den här filmen avvek från de andra. Den innehåller ingenting om funktionshinder! Den faller utanför ramarna. Det är utmanande att inte hitta något om funktionshinder i berättelsen.

Film: En dag på kontoret av Per Frykman

Patient eller medborgare? Per frågar sig vad som egentligen skiljer hans liv från Göran Perssons.

Filmen ingick inte i någon gruppdiskussion.

Film: Kompetens av Helena Lindh

Helena söker jobb och har både bra utbildning och lite speciella kompetenser. Hon är nämligen dyslektiker, och berättelsen handlar om att vända problem till fördelar.

– Vi pratade mest om oss själva. Vi blev inte berörda av filmen. Det finns ingen konflikt i berättelsen, om hon inte var ironisk?

Film: Vad är egentligen rehabilitering? av Cecil Åkermark

Cecil berättar om sin hjärnblödning och rehabilitering – en dramatisk förändring av livet.

- Vi blev olika berörda i gruppen, och vi uppfattade filmen på olika sätt. Några av oss blev starkt berörda av den här filmen, och ville gråta. Andra blev inte så berörda.
- Vi diskuterade vad som är värden i livet. Så talade vi om allas behov av att berätta. Hur mycket ska man styra berättaren och berättelsen? Hur ska vi som medieföretag arbeta med de här temana? Klarar vi av amatörismen?

Diskussion

När grupperna arbetat ägnades resten av seminariet till en gemensam diskussion:

- Kan de olika perspektiven här bidra till att öka kunskapen om hur personer med funktionshinder skildras i medier?
- Finns andra aspekter på berättelsens kraft som går att använda i våra olika verksamheter?

Den diskussion som fördes kan struktureras under ett par olika teman.

Vem ska berätta? Proffs eller amatörer?

- Amatör/proffs – media har erövrats, det finns en hel rörelse som pekat ut hur medierna kan användas!
- Det här slaget av berättelser är en källa för att öka sin egen kompetens som programmakare.
- Det är inte säkert att samhället kommer att fortsätta att ha professionella mediearbetare och mediezoner. Se hur ungdomarna rör sig från tv till nätet! Vi får fråga oss om det ska finna institutioner för att människor ska berätta om annat än sig själva.
- Hur ska vi få in i våra programföretag det som berättas om på YouTube? Klarar vi av det amatörmässiga? Hur ska vi mediamänniskor förhålla oss?
- Är konstkulturen demokratisk?
- Vi har alla behov av att berätta för publik.

Berättelser med ett annat perspektiv – vad är skillnaden?

- Det är rösten i varje berättelse som är det viktiga. Det är rätt att visa; och det är rättvisa. Ibland är det som ett knytnävsslag i magen!
- De här berättelserna är osentimentala. När man berättar själv blir det inte sentimentalt. Här är både ett demokratiskt och ett rättviseperspektiv. Det handlar om kontext.
- När Jonas intervjuar Annika Lantz vet man inte var tolkningen hamnar. Det är en öppen berättelse, och därför är den mångtydig och öppen för flera tolkningar. Berättelsen inkluderar oss, den är inte exkluderande.
- Den berättelse vi hade var dramaturgiskt distanserad, den berättade opersonligt, och den berörde inte. Där fanns ingen konflikt.

- Det är kanske provocerande med berättelser som är utanför normen för ”hur man berättar”?
- Men å andra sidan finns det sådana som kanske inte ens KAN berätta. Jag har bett unga människor berätta. Då var det en tjej som sade till mig: ”Jag kan inte berätta. Jag har inget språk.” Man måste ju ha någon slags språk för att kunna förmedla en berättelse.
- I projektet Digitala berättelser har vi frågat oss till vilken nytta arbetet är, och vad berättelserna betyder för mottagare och för dem som berättar.
- Nu står UR inför att producera program för barn med funktionshinder. Vi skulle kunna fundera på att använda den här metoden med teman och workshops.

Kommentarer om funktionshinder och medieaccess

- Vi talar om resurslösa – men det är inte svart eller vitt: att man antingen har resurser eller inte.
- Det är dags att på allvar ställa frågor. Vad har vi för gränser? Vad tillför de olika perspektiven? Vi måste mer och mer släppa in andra perspektiv och flytta positionerna. Och vi måste begripa när vi ska begripa frågor tillsammans.
- URs sändningstillstånd står det att vi särskilt ska beakta funktionshindrande, konstruktionen innebär ett dilemma och ett strukturellt hinder. SVT ska vara till för alla – OCH för de andra, funktionshindrade t ex.
- Det är ju hål i huvudet!

Forskarnas reflektioner efter seminariet

Efter seminariet ombads forskarna som medverkat om att reflektera vidare över frågor som seminariet väckt. De har då tagit upp frågor som

- Vikten av att programföretagen orienterar sig i en tid där berättandet exploderar i medier – framför allt på nätet
- Intresset hos forskare att vara med i utvecklingen av metoder som ökar förståelsen för bland annat personer med funktionshinder.
- Intresset hos forskare att vara med och fördjupa kunskap om berättelsens betydelse för självbild, identitet och mening

Thomas Koppfeldt:

”Jag tror att vi ser början till ett paradigmskifte och att programföretagen måste fundera på sin nya roll.”

– En intressant aspekt som var uppe under seminariet är att det ser ut att vara ett paradigmskifte på gång. Vem har tillgång till medierna? Vem får lov att berätta där? Vi ser början på en ny utveckling, där vem som helst på sin kammare kan sitta och berätta för andra vad han/hon gjorde nyss. Det blir en ny berättarkultur. Det finns redan en bred rörelse där folk som inte berättat i medier tidigare nu får berätta själva. Den här utvecklingen bör professionella berättare förhålla sig till.

– Zola talar om att man kan ”få syn på ett nytt hörn av världen” genom nya perspektiv, och det tyckte jag verkligen vi fick under det här seminariet. Vi fick se annorlunda berättelser, inte bara udda berättelser. Och jag tror att när en grupp – som här – får komma igång och synas i flera sammanhang med sina unika perspektiv, gör det att fler delar av verkligheten blir synlig. Rörelsen blir en ny diskurs, som vi akademiker kallar det, som kan växa fram, med helt nya infallsvinklar för oss som inte sett de perspektiven tidigare.

Formen stör:

De här små filmerna berättar ju formmässigt på ett lite mer valhänt sätt än en professionell producerad berättelse. Vi hade en diskussion om berättelsens form under seminariet, att om formen är tafflig stör det budskapet så att det inte når fram. Har du funderat vidare på det?

– Jo, det var en intressant diskussion. Några sade att de inte blev berörda av berättelsen de diskuterade. Andra kunde inte förstå det, filmen hade gripit dem. Jag tror det handlar om en yrkessjukdom, eller vad man ska kalla det, jag menar ingenting negativt, tänk dig en mer neutral term. Men vad jag menar är att när man arbetar professionellt med berättande, så är man så van vid att diskutera just formen, det är ju det som man är specialist på. När den som är professionell ser på berättelser, ser hon eller han på berättarstrukturen, och störs när den är annorlunda, eller känns fel och otymplig.

– Det som berättades i de filmer vi såg är skildrat inifrån. Som professionell berättare ser man aldrig dessa perspektiv när man går in i den verklighet man ska skildra. I seminariets sammanhang kan man ju också fundera över vad den professionella synen på berättelser betyder som hinder för exempelvis en förändrad mediebild av människor med funktionshinder.

– Därför är det rimligt att tussa ihop folk ibland på det här sättet. Då kan man knacka lite på skalet. Jag tror att de som inte kunde ta till sig filmen såg de andras entusiasm, och kanske börjar ställa sig frågor om sitt eget perspektiv. Det är bra för dem som jobbar med detta att se hur andra reagerar. Det är ju i någon mån ett hot, riktigt provokativt att de här små personliga berättelserna fungerar. Den som arbetar professionellt med att producera film får problem, för de följer inte den vanliga logiken.

Se på modebranschen, där man tagit till sig gatans kläder

– Jag tror att om man som professionell producent utsätts oftare för det här berättandet – och nu exploderar ju nätet av detta – så kan man också välja ett annat sätt att reagera. Man kan hitta ett nytt sätt att se. Ungefär som när man kör bil, och alltid kör i en fil för man är van vid det. Man tänker inte på att man kan byta fil också. Jag tror att de professionella kommer att ta upp influenser från amatörernas berättande. Som i modebranschen, där har man tagit upp gatans kläder och lyft fram dem på catwalken i sitt eget skapande. Digitala berättelser av icke-proffsen blir en krydda för berättandet i stort.

Vad kan du säga om att arbeta med just metoden Digital Storytelling?

– Egentligen är det förvånande att metoden digital storytelling ger så starka resultat. Den är ju oerhört enkel. Det är en genomskinlig metod, snarast receptartad. Tidsomfånget är mycket begränsat. Det borde vara omöjligt att få grepp om mer komplexa saker – men det är alldeles tvärtom. Metoden är väldigt dynamisk, bland annat just därför att den är så enkel att arbeta med, så att alla kan uttrycka sig genom digitala berättelser. Och det blir starka, personliga, snabba och konkreta resultat.

Digitala berättelser gynnar berättare med olika hinder

– Metoden passar de nya berättarna. Många av dem har hinder på något sätt – som exempelvis de funktionshinder vi diskuterade på seminariet. Vi på Dramatiska Institutet har just själva arbetat med en utställning som heter Tusen bilder, där är det andra hinder – språket framförallt. Skolelever har gjort digitala berättelser, och i det projektet har man satsat särskilt på ungdomar som har språket som hinder, exempelvis ungdomar i Farsta. Med den här metoden får de ett grepp om språket, och de kan visa sina tankar i all sin komplexitet när de får berätta med både ord, text, bild och musik.

– Det här har fått mig att fundera på om det som vi idag kallar ett läsproblem kanske inte är det? Den som är ung idag möter helt andra ”texter” än tidigare. De möter budskap, texter, som inte bara består av det skrivna ordet, utan också av bilder, ljud och musik. Kanske har de erövat en annan förståelse? Om det skulle vara så, att ungdomarna idag orienterar sig i tillvaron på ett nytt sätt, så uppenbarar sig det naturligtvis som ett problem, men det kan hända att

vi mäter på fel sätt. Det är fel saker som vi säger att vi ska kunna. Jag säger förstås inte att man ska strunta i att arbeta aktivt med läsning, det är fortfarande viktigt. Men jag tycker att det är intressant att många ungdomar förmodligen har färdigheter som vi inte ser, och som vi därför inte värderar.

– I skolans läroplan talar man numera om ett vidgat textbegrepp, att ”texter” står för mer än bara skrivna ord. Det står i planen för svenska och bild att man ska förstå ”text” som kombinationer av bilder ord och ljud. Och så tänker vi ju idag; vi ”läser” inte bara texter, vi kan läsa spelet, vi kan läsa modet. Det här är spännande. Har man få ord har man kanske många bilder eller mycket musik, nu blir den sortens berättartradition också sedd. Och idag är berättandet tillgängligt för alla, produktion, men också distributionen, så man kan nå varann.

– Det var en fin eftermiddag, det här seminariet. Det myllrade av perspektiv. Detta med berättandet och identitetsfrågor, och för min del berättande och lärande, är ett spännande fält. Jag ser paralleller mellan lärandets principer och dramaturgi, det är samma slag struktur och process: först vecklar man in berättelsen i en form, och sedan vecklar man ut den. För framtiden tror jag att det är viktigt för programföretagen att hela tiden hitta nya former, och försöka få syn på andra aspekter som man kan hämta till sig på många olika sätt och lära sig av.

Kristina Szönyi:

Vardagen är pragmatisk och resultatnriktad Vi forskare kan bidra till reflektion och eftertanke

– Det här var ett riktigt spännande seminarium. Det blev så väldigt tydligt att filmerna som vi såg och diskuterade lyfte fram en helt annan bild av personer med funktionshinder än den vi brukar se i media. Vi känner ju igen bilden av katastrofen som drabbar en person, och att funktionshindret skapar ett offer. Och det är ju en självuppfyllande profetia. Här fick vi se kraftfulla personer, som definitivt inte var offer, utan starka personer – verkligen ett annat perspektiv!

– En av filmerna handlade ju om en tjej som inte blev nekad på krogen, eftersom hon satt i rullstol. Hon blev alltså särbehandlad på grund av sitt funktionshinder, och det berättar hon om. Men det är ju definitivt inte från det vanliga perspektivet – att hon har blivit drabbad, att hon är ett offer. Det blir ett annat perspektiv på särbehandlingen.

– Jag ser bilderna och berättandet som en del av personernas livsberättelser. Även om de här berättelserna är korta, så skapas helt annat perspektiv när de själva berättar. Jag tycker berättelserna borde vara mycket användbara, både i sin egen form, men också som inspiration för dem som arbetar med berättande om personer med funktionshinder.

– Vi diskuterade i min grupp en hel del utifrån den sortens tankar, och kring demokratifrågor. Bilderna vi såg bidrog till att belysa hur komplex den frågan är.

Ett syfte med seminariet var ju att knyta kontakter mellan forskning och programföretag/handikappförbunden. Vad tror du om sådana samarbeten?

- Det är jättespännande för oss som forskare att vara med i den här typen av dialoger. Det som kan vara lite konstigt för oss är att diskussionen ofta så snabbt hamnar i ”jaha! Hur kan vi använda det här i tv nu då?”. Man är så van att snabbt och pragmatiskt kunna använda det som man lägger tid på. Forskare har inte riktigt det synsättet. Och jag tror att forskare just kan bidra med att skapa utrymmen för reflektion och dialog, att fördjupa tankarna på ett sätt man inte brukar ha tid och möjlighet till i vardagen.
- Man säger också att man vill ha kontakt med forskare, men vi blir lite osäkra på vad man vill ha. Det är viktigt att man är tydlig när man söker kontakt med forskare, precis vad vill man ha ut. Ibland har man inte tänkt ut det.
- Det här seminariet var i alla fall givande. Och jag tror det finns viktiga frågor att gå vidare med. Min egen ingång var ju egentligen två – jag är forskare, men har också erfarenhet från handikapprörelsen. Därför tycker jag att det är viktigt att diskutera frågor som dem vi arbetade med under dialogseminariet.

Karin Berglund och Maria Dahlin:

”De här berättelserna utmanar våra föreställningar och är spännande eftersom de inte är färdigtolkade.”

- För det första var det oerhört spännande att under det här seminariet höra mer om projektet ”Digitala berättelser” och vilken entusiasm berättelserna, som visades, skapade hos deltagarna. Vare sig man menade att man var oberörd (att känna sig oberörd kan ju också vara ett sätt att bli berörd på), eller att man kände sig djupt tagen av berättelserna. Det visar inte minst på den kraft som finns i berättelser – att de förmår förändra perspektiv hos den enskilde individen. På så sätt kan nya tankesätt, värderingar och attityder uppstå. Kort sagt: förändring.
- I diskussionerna i en av våra grupper stod det klart att vi inte var överens när det gällde om berättelsen var *sluten* – dvs. inte gav åskådaren så stor möjlighet att dra sina egna slutsatser, att berättelsen så att säga var ”färdigtolkad”. Eller om den var *öppen*, dvs. lämnade ett utrymme för många tolkningar. Öppna berättelser menar vi kan vara särskilt fruktbara, eftersom de lyfter fram mångtydigheter – är t ex personen hjälte eller hjälplös? Ska vi tycka synd om, eller beundra? Osv. Detta är ett sätt att ”göra upp med” de föreställningar vi skapat, i detta fall om personer med funktionshinders del i ett samhällsliv.
- En annan aspekt är vikten av att reflektera över vilka *föreställningar* berättandet förstärker, alternativt utmanar. Berättandet om funktionshinder kan jämföras med berättandet om genus; om vi lyfter fram kvinnor som underordnade – bidrar vi då till förändring eller till att detta tillstånd förstärks ytterligare? Som forskare tror vi på reflexivitet och dialoger mellan grupper som metoder för att åstadkomma förändring.

– En reflektion vi hade var naturligtvis kopplingen till teori, som vi menar kunde ha varit starkare. T ex genom att visa vilka teorier som genomsyrade de olika berättelserna som visades, och hur de positionerar människor på väsentligt skilda sätt, vilket antingen kan förminska eller öppna upp för olika gruppers handlingsutrymme.

Förslag på workshoptema till konferensen våren-07

– Vi blev väldigt inspirerade av berättelsetemat och skulle gärna – om det är intresserant – arbeta med en workshop under den konferens som kommer att hållas nästa år. Vi tänker att workshoparna verkligen ska vara ”arbets”-bodar – dvs. att man i grupper ges förutsättningar att under några timmar skapa en berättelse, alternativt motberättelse, tillsammans. Vi tänker också att det finns goda möjligheter att bygga in teoretiska perspektiv i arbetet.

– Ett exempel är en metod vi utvecklat, där vi använder oss av metaforen ”spelet”. Metoden sätter fokus på att vi ofta ser oss själva som ”brickor i spelet”. Men ibland kan vi också ges förutsättningar – eller ta oss makten – att ”skriva om spelreglerna” genom att *spela med* de spelregler som råder, och inte enligt dem. Denna metod kan – beroende på vad man vill åstadkomma – appliceras på lite olika sätt. Ett sätt kan vara att använda speletmetoden för att utifrån samma händelse skapa två kontrasterande berättelser i små grupper, vilka man sedan reflekterar över i en större grupp. I en av berättelserna spelar man ”enligt spelreglerna”, efter de normer och värderingar som gäller (t ex den vanliga mediabilden). Och i en berättelse väljer man att i stället för ”spela med spelreglerna” (som Jonas’ gjorde i sin intervju med Annika Lantz).

– Några förslag vi diskuterade var följande:

Ett tema kunde vara att arbeta med öppna/slutna berättelser, och deras koppling till människors handlingskraft.

Ett annat tema kunde vara ”hjältesagan” och ”hjälpsagan” – med inspiration dels utifrån hur personer med funktionshinder beskrivs i media, dels utifrån hur de framställs i de digitala berättelserna.

– Ytterligare en ”arbetsbod” kan innebära att tillsammans, utifrån olika teoretiska utgångspunkter, analysera olika berättelser om och av funktionshindrade för att på så vis fördjupa förståelsen om vad dessa berättelser innehåller. Vi utgår från att det finns en relation mellan de förställningar som berättelser innehåller/upprätthåller och det handlingsutrymme som föreställningarna medför.

Förslag på forskning om **berättelser** av, och om, personer med funktionshinder

– Ett resultat från dagen är att vi som forskare såg stora möjligheter att arbeta vidare med hur personer med funktionshinder framställs i media. En sådan möjlighet är att arbeta vidare med det material som redan finns; det som under dagen refererades till som professionella/andras berättelser om funktionshinder samt amatörens egen berättelser om sig själv. På så vis kan mediabilden analyseras och kontrasteras med egna berättelser av personer med funktionshinder. På vilka sätt skiljer sig dessa åt? Vilka föreställningar

speglar de olika berättelserna? Vad sägs? Vad sägs inte? Vilket handlingsutrymme medges? Medges inte?

Förslagsvis skulle ett sådant projekt genomföras som ett samarbetsprojekt mellan forskning, praktiker och intresseorganisationer där processen förs framåt genom ett kontinuerligt utbyte och dialog.

– Ett annat förslag vi pratat med seminarieledningen om är att sammanställa de metoder som man använt för att skapa de digitala berättelserna. Utifrån en sådan sammanställning skulle man kunna vidareutveckla dem för att lyfta fram potentialen med berättelse som metod för lärande, förändring, och utveckling.

– Här skulle man kunna beskriva olika metoder och reflektera kring de olika stegen i metoderna utifrån det tema som seminariet utgick från:

Vad vet vi om berättelsens kraft?

Vad är det som är verksamt?

Hur bygger vi identitet/mening och självbild/bild?

– Dessa reflektioner skulle då utgöra en fördjupning kring metoden, så att handledare kan utveckla sitt eget handledarskap och den metod/de metoder de arbetar med.

Kommentar från Mia Ahlgren, Med i Medier:

”Hur ska vi mäta om skildringarna blir bättre?”

– En fråga som jag skulle vilja tala mera om är utmaningen som ligger i att hitta former som gör att det går att se en positiv utveckling i skildringen av personer med funktionshinder. Det skulle innebära att man är överens om vad man ska mäta. Hur kan man mäta högre representation i medierna? Hur kan man mäta om skildringarna blir mindre stereotypa? Ska det vara innehållsanalyser, fokusgrupper, scorecards, eller vad? Det behövs mer forskning och faktaunderlag.

– När jag tänker tillbaka på seminariet handlar det bland annat om:
hur tv-branschen förhåller sig till att publiken börjar göra egna produktioner
hur förväntningarna på vilka berättelser som ska komma fram styr tolkningen av innehållet i berättelsen
hur berättelserna kan användas på olika sätt i kompetensutveckling, som research i programutformning etc
hur filmerna berör eller inte berör och diskussionen kring olika sätt att ta emot berättelserna
hur programföretagen ser behovet av att mäta resultat och svara upp mot sändningstillstånden

– Jag har just sett att TV4 öppnat en video community (www.fejmtv.se). Nu när webben exploderar av filmer är det skönt att UR har skapat i sitt Rum för berättande ett gediget tänk och en demokratisk utbildningstanke. Det är en styrka.

– Projektet Med i medier kommer att fortsätta utveckla dialogen mellan handikapporganisationen och programföretagen. Under 2007 ska vi tillsammans planera och genomföra en konferens på temat Medier och funktionshinder med workshopar som riktar sig till olika yrkesgrupper inom mediebranschen.

Bilagor

Deltagarförteckning

Namn	Titel	Epost
Christina Björk	VD Utbildningsradion UR	cbk@ur.se
Ragna Wallmark	Programchef UR	rwa@ur.se
Eddie Westbroek	Mediepedagog UR	ewe@ur.se
Anton Hagwall	Webbredaktör UR	aha@ur.se
Cecilia Boreson	Biträdande red.chef, red för pedagogisk utveckling, UR	cbo@ur.se
Agneta Sommansson	Red.chef , redaktionen för pedagogisk utveckling UR	ags@ur.se
Mats Godée	Red.chef Ungdomsredaktionen UR	mgo@ur.se
Anna Birgersson-Dahlberg	Red.chef Vuxenredaktionen UR	abd@ur.se
Max Åkerlind	Utredare UR	maa@ur.se
Sten Åke Pettersson	Utredare UR	spe@ur.se
Ami Malmros	Red.chef Barnredaktionen UR	ams@ur.se
Mats Sundgren	Producent UR	msu@ur.se
Gunilla Sterner Kumm	Utvärderingsansvarig UR	gsk@ur.se
Magda Jansson	Mediepedagog UR	mja@ur.se
Bernt Kviberg	Projektutvecklare, red för pedagogisk utveckling UR	
Per-Ingvar Adamsson	Mediepedagog, UR Örebro	pia@ur.se
Karin Gullström	Projektledare SVT	Karin.gullstrom@svt.se
Jonas Franksson	Känd från CP-magasinet	jonasfranksson@hotmail.com
Per Frykman	Kommunikatör, Handisam	per@handisam.se
Tommy Engman	Projektledare, RSMH	Tommy.engman@rsmh.se
Örjan Brinkman	HSO generalsekreterare, Handikappförbunden	Orjan.brinkman@hso.se
Mia Ahlgren	Projektledare, Handikappförbunden	Mia.ahlgren@hso.se
Eva Jansson	Informatör, Handikappförbunden	Eva.jansson@hso.se
Jenny Lindström	Praktikant (journalist), Paraplyprojektet	lindstromjenny@hotmail.com
Caroline Falkengren	Journalist, Handikappförbunden	Caroline.falkengren@hso.se
Karin Berglund	Doktorand, Ekonomihögskolan, Mälardalens högskola	Karin.berglund@mdh.se
Maria Dahlin	Doktorand, Ekonomihögskolan, Mälardalens högskola	Maria.dahlin@mdh.se
Kristina Szönyi,	Specialpedagogiska institutet	kristinas@ped.su.se
Thomas Koppfeldt	Dramatiska institutet	Thomas.koppfeldt@draminst.se
Kicki Stridh	Internationell kompetens AB, seminarieledning	stridh@interkomp.se

Presentation av de deltagande forskarna

Karin Berglund är doktorand vid Ekonomihögskolan vid Mälardalens Högskola. Hennes avhandlingsprojekt är en etnografisk studie av ett EU-projekt som syftade till att skapa en mångfald av entreprenörskap i en mellansvensk region. Hon använder entreprenörskapsdiskursen som ett teoretiskt ramverk för att tolka de processer hon studerat. Vilka möjliga effekter skulle det innebära om entreprenörskap tolkas från ett bredare perspektiv än det begränsade synsätt som dominerar i regionen?

Karin har intresserat sig för blivande företagares berättelser och använder dem för att tolka identitetsskapande processer, dvs hur de blivande företagarna relaterar till sig själva som företagare och till de gemensamma "bilder" som skapats av företagaren.

Maria Dahlin är doktorand vid Ekonomihögskolan vid Mälardalens högskola. Hon skriver en doktorsavhandling om organisatoriska förändringsprocesser med inslag av informationsteknologi. Avhandlingen lyfter bl a fram komplexitet vid förändringsarbete genom att visa på olika berättelser och hur dessa transformeras över tid.

Olika berättelser kompletterar och utmanar varandra. De erbjuder olika sätt att identifiera problem och därmed även olika lösningar. Studien visar att dominerande berättelser ofta bygger på starka men för givet tagna föreställningar, som människor på olika sätt måste förhålla sig till. Berättelser blir en viktig del av hur människor förstår och skapar mening i sin vardag.

Kristina Szönyi är beteendevetare och fil dr i pedagogik. Hennes forskningsintresse är livssituationen för personer som i vårt samhälle kategoriseras och marginaliseras. I sin nyligen framlagda avhandling har hon starkt inspirerats av berättande som förståelseform. För att förstå elever i särskolan och deras egna erfarenheter av delaktighet och utanförskap har hon använt det narrativa perspektivet som utgångspunkt för att förstå hur elevernas självbild skapas och omskapas.

Kristina har arbetat med funktionshinderfrågor såväl i brukarorganisationer som inom landsting. Idag är hon anställd på Specialpedagogiska institutet, där det finns en bred kompetens kring olika områden som berör barn och ungdomar med funktionshinder.

Thomas Koppfeldt är adjungerad professor i Media, estetik, pedagogik på DI och lektor i Bild och media på Bildlärarutbildningen på Konstfack. Thomas arbetar med DIs Mep-utbildning som är en fortbildning för pedagoger. Just nu är de involverade i kommunal skolutveckling i samarbete med Filminstitutet kring kurserna Rörlig bild och lärande. De kurserna hålls i år i sex kommuner.

Mep-utbildningen är i sin kärna en narrativ pedagogik med en stark koppling mellan berättande och lärande. De har arbetat fram förhållningssätt kring det

som de kallar "reception", alltså hur producerat material kan tas emot.
Reflections in Action och Reflections on Action.

Projektet Med i Medier – en presentation

Med i Medier

En av fem personer i Sverige har ett funktionshinder. Men det syns sällan i medierna. När man väl syns är det ofta som representant för sin funktionsnedsättning, som offer eller hjälte. Medierna påverkar alla i samhället – våra attityder till varandra och till oss själva. En mer nyanserad mediebild kan bidra till att arbetsgivare blir positivare till att anställa personer med funktionshinder. Projektet Med i medier vill påverka attityder genom att fler personer med funktionshinder medverkar i medier på egna villkor.

Projektet har målsättningen att skapa samarbetsformer mellan Handikappförbunden och olika aktörer inom tv, radio, press och reklambranschen. Med i Medier arbetar med utbyte av kunskaper och erfarenheter. Det ska leda till:

- _ att fler personer med funktionshinder medverkar i medier
- _ fördjupade kontakter mellan medier och handikapprörelsen
- _ att bilden av personer med funktionshinder i medier präglas av perspektivet mänskliga rättigheter, d.v.s. alla människor har samma värde och därmed lika rättigheter och skyldigheter.

Digitala berättelser och medieutbildningar

Minst 20 personer med funktionshinder medverkar i medier genom att göra digitala berättelser. Projektet erbjuder utbildning om medier och funktionshinder till Handikapprörelsen för att öka kunskapen och beredskapen att medverka i medier.

De personliga berättelserna griper ofta tag i betraktaren på ett vis som inte mediernas tillrättalagda berättelser gör. Kortfilmerna på en till två minuter gör att budskapet blir direkt. Kombinationen, ljud, bild och text får ett starkt genomslag hos tittarna.

Analys av mediebild

Projektet samarbetar med universitet för att analysera hur personer med funktionshinder skildras i medier. 2006 gör Göteborgs universitet en analys om mediebild i Sveriges televisions nyhetssändningar.

Samarbete med medieföretag

Projektet erbjuder seminarier för att öka medvetenheten om vikten av att personer med funktionshinder deltar i media. Genom gemensamma aktiviteter ska projektet leda till att flera medieföretag ökar kunskapen om funktionshinder och använder den i sin verksamhet.

Projektet samarbetar också med ett europeiskt nätverk som arbetar för fler och bättre skildringar av personer med funktionshinder i medier. Nätverket grundades efter en konferens om media och funktionshinder i Aten 2003.

Projektet Med i Medier startades i februari 2006 med medel från Allmänna arvsfonden och planeras pågå i tre år.

Kontakt

Mia Ahlgren

Tel: 08 - 546 404 52
mia.ahlgren@hso.se

Annika Klevegren

Tel: 08 - 546 404 55
annika.klevegren@hso.se

Handikappförbundens samarbetsorgan, Med i medier

Box 1386, 172 27 Sundbyberg

Telefon: 08 546 404 00 Texttelefon: 08 546 404 50

Fax: 08 -546 404 44, www.hso.se

Rum för **Berättande**

www.ur.se/rfb

Vad är Rum för Berättande?

Tänk om media kunde förvandlas till ett samtal i vilket alla kunde delta?

Alla har något att berätta! Under den parollen arbetar Rum för Berättande, ett webb-baserat UR-projekt som undersöker möjligheterna med eget skapande och media i framtidens undervisning. Här får barn, ungdomar och vuxna möjlighet att träffas och uttrycka sina tankar i film. Med media som redskap skapas så möjligheten till direkta samtal. Genom media möter vi varandra och lär ihop!

Rum för Berättande utgår från metoden digitalt berättande, där deltagaren under en tvådagars workshop skapar en kort film om något han eller hon vill dela med sig av till omvärlden. Filmerna publiceras sedan på Internet. Det finns nu ett hundratal korta filmer gjorda av människor i alla åldrar från hela Sverige. Det pedagogiska värdet med metoden ligger bland annat i språkutveckling, teknikkunskap, motivation och självförtroende, samhällskunskap och kreativa färdigheter.

Men Rum för Berättande är mer än så: webbplatsen fungerar också som en samlingsplats för eget berättande och digitalt berättande runt om i Sverige. Vi samarbetar med en rad andra organisationer, bland annat Kulturskolan, Handikappförbundet, Fryshuset och Nationellt centrum för svenska som andra språk.

Målet med sidan är att fungera som en övergripande resursbank där vi visar filmer, lär ut hur man gör filmer och delar med oss av kunskaper om hur man kan använda sig av filmerna och metoden i pedagogiska sammanhang.

Rum för Berättande handlar om vad som händer i världen: berättelser från verkligheten, berättade av dig!

Kontakta oss / Redaktionen

Eddie Westbroek
Projektledare, Stockholm

08 78 44 057 eller 0702-69 85 15
ewe@ur.se

Anton Hagwall
Webbredaktör, Stockholm

0709 - 492 495
aha@ur.se

Workshop i digitalt berättande

På Utbildningsradions hemsida finns följande att läsa om metoden:

Det enklaste sättet att lära sig digitalt berättande är att delta i en workshop. Under två dagar får deltagarna lära sig hur man berättar sin egen historia och gör en egen film av den. Redigeringsprogrammen som används är mycket lätta att lära sig, så vem som helst vara med.

Dag ett:

Första dagen lär vi känna varandra. Än så länge har vi inte plockat fram datorerna. Vi talar och diskuterar kring temat, och om vad deltagarna har tänkt att berätta. Alla har nu möjlighet att berätta om sin idé och komma med synpunkter på andras. Under dagen arbetar vi sedan tillsammans och enskilt med att först skriva en text till berättelsen, som deltagaren läser in på band. Sedan är det dags att börja fundera på vilka bilder man vill använda sig av, och på eftermiddagen tar vi fram datorerna. Nu är det dags att börja sätta ihop berättelsen. Vi använder oss av digitalkameror, videobandspelare, scanner, enkla redigeringsprogram och datorer. Allt är lätt att använda och du får hela tiden hjälp om det behövs.

Dag två:

Under dag två fortsätter vi att göra färdigt berättelsen. Du kan nu göra enkel musik eller lägga till ljud- och bildeffekter till din berättelse. När eftermiddagen kommer brukar deltagarna bli förvånade över att de faktiskt har satt ihop en hel liten film - och över hur enkelt det var. Vid dagens slut är det så dags för den stora premiären där vi visar alla filmer och ger varje deltagare en kopia av sin berättelse.

Efteråt:

Efter workshopen lägger vi upp din berättelse på Utbildningsradions hemsidan (om du vill). Nu kan du tipsa vänner och bekanta om att de kan se din berättelse på sin dator! Du kan också gå in och läsa andras kommentarer till din berättelse, och själv svara eller kommentera andras berättelser. Vid vissa tillfällen kan din berättelse också få chansen att visas på teve i någon av URs produktioner.

www.ur.se/rfb

Länkar Medier och funktionshinder

I Handikappförbundens Mediaprojekt, som drevs 2002-2005, har innehålls analyser gjorts på DN, Sveriges Radio (två) samt av två lokaltidningar i Västerbotten. Projektet har en handbok som riktar sig till journalister där några av analyserna presenteras.

<http://www.hso.se/start.asp?sida=6220>

Digitala berättelser, samarbete mellan UR:s projekt Rum för berättande och Handikappförbunden. Länk direkt till alla filmer i projektet.

<http://www.ur.se/rfb/index.php?t=3&pid=3>

Presentation av projektet Med i medier startade i februari 2006:

<http://www.hso.se/start.asp?sida=7087>

Innehållsanalyser om funktionshinder och media

Riksförbundet för social och mental hälsa –RSMH - driver projektet Media och psykisk ohälsa. Projektet initierade en studie med titeln Mediebilderna av psykisk sjukdom och psykiatri i samband med våldsbrott, som genomfördes av Joel Rasmusson och Birgitta Höijer vid Örebro universitet. Studien kan laddas ned från följande länk:

http://www.crazyspirit.se/mediaproj/blogs/media/RSMH_Mediarapport1.pdf

Mer om RSMH:s projekt: <http://crazyspirit.se/mediaproj/blogs/index.php>
Doktorsavhandlingen På nära håll är ingen normal – handikappdiskurser i Sveriges television 1956-2000 av Karin Ljuslinder (2002) går att ladda ned från följande länk:

http://www.diva-portal.org/diva/getDocument?urn_nbn_se_umu_diva-3-1__fulltext.pdf

En C-uppsats av Blanck och Sellin från Södertörns högskola med titeln Från subjekt till objekt.

<http://www.diva-portal.org/sh/abstract.xsql?dbid=615>

Inspiration från andra länder

Handikappförbunden deltar i ett nätverksprojekt med deltagare från nio europeiska länder som bygger på slutsatserna från en konferens om Media och funktionshinder som hölls i Aten 2003. <http://www.media-disability.org/>
TV-Glad i Danmark är en av de medverkande i nätverket.

<http://www.tv-glad.com/main.asp?selection=main>

BBC:s policydokument om funktionshinder

<http://www.bbc.co.uk/info/policies/diversity.shtml>

BBC genomförde en omfattande studie 2003 med titeln Disabling Prejudice tillsammans med Broadcasting Standards Commission och Independent Television Commission.

<http://www.bbc.co.uk/info/policies/diversity.shtml>

Office of Communication , OfCom, en slags motsvarighet till Granskningsnämnden, har tagit fram en verktygslåda för programföretag kring mångfaldsfrågor

<http://www.ofcom.org.uk/tv/ifi/guidance/eo-toolkit/>

OfCom kontrollerar bland annat att Public Service företagen uppfyller mål i sändningstillstånd etc. OfCom gör regelbundna innehållsanalyser av program. Den senaste presenterades i december 2005 med titeln: The representation and portrayal of people with disabilities on analogue terrestrial television - Content analysis research report.

<http://www.ofcom.org.uk/research/tv/reports/portrayal/portrayal.pdf>

Broadcasting and Creative Industries Disability Network, BCIDN, ett särskilt forum om funktionshinder för arbetsgivare inom mediebranschen Organisationen BCIDN som ska producera en resurs på webben för det europeiska nätverksprojekt "Disability NGO:s and media working in partnership" där Handikappförbunden medverkar:

<http://www.employers-forum.co.uk/www/guests/bdn/index.htm>

Brittiska filminstitutet har en omfattande webbaserad utbildning med många filmexempel.

<http://www.bfi.org.uk/education/teaching/disability/>

Inom FN arbetar man med en särskild konvention för personer med funktionshinder. I utkastet finns ett avsnitt som rör medier i paragraf 8.

<http://www.un.org/esa/socdev/enable/rights/ahcstata8wgtext.htm>

EACA The European Association of Communications Agencies är den europeiska branschorganisationen för reklambyråer. De förbereder riktlinjer för hur personer med funktionshinder skildras i reklambranschen baserade på ett tal av Dominic Lyle.

<http://www.eaca.be/speechespresentations/detail.asp?sap=3>

Berättarreferenser

Maria Dahlin, Mälardalens Högskola har skickat några litteraturreferenser:

Barry och Elmes (1997) Strategy Retold: Toward a Narrative View of Strategic Discourse, *Academy of Management Review*, 22:2, 429-452.

Boje, D. M. (1995) Stories of the story-telling organization: A postmodern analysis of Disney Tamara-Land, *Academy of Management Journal*, 38:4, 997-

Boje, D. M. (1991), The Story-Telling Organization: A Study of Story Performance in an Office-Supply Firm, *Administrative Science Quarterly*, 36, 106-126.

Boje, D. M., Luhman, J. T. och Back, D. E. (1999), Hegemonic stories and encounters between storytelling organizations, 8: 4, 340-360.

Boyce, M. E. (1995), Collective centering and collective sense-making in the story-telling organization, *Organization Studies*, 16, 107-130.

Czarniawska-Joerges, B. (1988) *Att handla med ord. Om organisatoriskt prat, organisatorisk styrning och företagsledningskonsultering*. Eslöv, Carlssons Bokförlag.

Czarniawska, B. (1997) *Narrating the organization: Dramas of institutional identities*, Chicago, University of Chicago Press.

Czarniawska, B. (2004) *Narratives in Social Science Research*, London, Sage Publications.

Czarniawska, B. och Sevón, G. (2004) *Translating Organizational Change*, Berling, Walter de Gruyter.

Deetz, S. and Mumby, D. (1986), Metaphors, Information and Power, in Reuben, B (ed.) *Information and Behaviour*, New Brunswick, N J: Transaction Books.

Kornberger, Martin, Clegg, Stewart, R. & Carter, Chris (2006) Rethinking the polyphonic organization: Managing as discursive practice, *Scandinavian Journal of Management*, 22, 3-30.

Lakoff, G. & Johnson, M. (1980) *Metaphors We Live By*. Chicago and London, The University of Chicago Press.